

Rautjärven kunta
Simpeleentie 12
56800 Simpele

Rautjärven kunnan lausuntopyyntö 28.8.2024

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto koskien Änkilän aurinkovoimalan osayleiskaavaa, kaavaehdotus, Rautjärvin

Lausuntopyyntö

Rautjärven kunta on pyytänyt Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (myöhemmin ELY-keskus) lausuntoa koskien Änkilän aurinkovoimalan osayleiskaavan kaavaehdotusta.

Kaavaselostuksen mukaan alue, jolle osayleiskaava laaditaan, sijaitsee pääosin valtatie 6 (Karjalantie) kaakkoispuolella n.4-5 kilometriä Rautjärven kuntakeskuksesta Simpeleeltä lounaaseen. Osayleiskaava-alue (myöh. suunnittelualue) rajautuu lounaassa Miettäläntiehen ja luoteessa valtatiehen 6. Suunnittelualueeseen sisältyy myös n. 22 ha suuruinen alue valtatiehen 6 luoteispuolelta. Suunnittelualue käsittää Sorronsuon, Mäkräkivensuon ja Tulisuon alueet. Suunnittelualueeseen sisältyy soiden väliin ja ympärille sijoittuvia metsäalueita sekä valtatie 6 rajautuva peltoalue. Suunnittelualueeseen sisältyy myös valtatiehen 6 rajoittuva Natura 2000 -verkostoon kuuluva luonnonsuojelualue ”Yhteismetsän puisto”.

Änkilän aurinkovoimalan osayleiskaavan tarkoituksena on mahdollistaa tuotoltaan megawattiluokan aurinkovoimalan rakentaminen Rautjärven Änkilään. Aurinkovoimalan tavoitteellinen maksimiteho on n. 145 MW. Voimala on yhdisteltävissä Fingrid Oyj:n Vuoksi -Konkanpelto 110 KV kantaverkkoon. Aloitteen osayleiskaavan laatimisesta alueelle on tehnyt yksityinen hankekehittäjä 3FlashFinland Oy.

Alueidenkäyttö

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on 4.3.2024 antanut kaavaluonnosta koskevan lausunnon. Alueidenkäytön osalta lausunnon kommentit on huomioitu kaavaehdotuksessa. Näin ollen kaavaehdotukseen ei ole huomautettavaa alueidenkäytön näkökulmasta.

Kaavakartalle on osoitettu moottorikelkkareitti. Onko alueella virallinen moottorikelkkareitti vai moottorikelkkaura? Onko kaavamerkinnässä tarpeen täydennykselle tai täsmennykselle? Tämän osalta kunnan on syytä pohtia kaavamerkintää.

30.9.2024

Pohjavedet

Kaavassa energiahuollon alue (EN-aur) yltää vielä Laikon 1E-luokan pohjavesialueelle. Lisäksi aurinkosähköenergian reservialue (res) yltää Änkilän 2-luokan pohjavesialueelle. Kaavan pohjavesimääräykseen ehdotetaan seuraavaa täsmennystä. *"Pohjavesialueelle ei saa sijoittaa pohjaveden laatua ja määrää vaarantavaa toimintaa. Kaikessa toiminnassa on huomioitava ympäristönsuojelulain maaperän ja pohjaveden pilaamiskielto sekä vesilain määräykset."*

Pintavedet

Kaavaluonnoksessa mainitut kommentit on otettu riittävästi huomioon kaavaehdotuksessa muilta osin, paitsi valumavesien laadun osalta. Haitallisten pintavesivaikutusten ehkäisemiseksi olisi keskeistä edellyttää valumavesien määrällisen tarkastelun lisäksi valumavesien laadullista tarkastelua vaikutusten arvioimiseksi. Myös hankkeen pintavesivaikutusten seurantaan ja tarkkailuun olisi keskeistä kiinnittää huomiota. Osayleiskaavaehdotuksessa Lohijoki on huomioutu MY-1 suoja-alueella, joka on välttämätön haitallisten vesistövaikutusten vähentämiseksi. Suoja-alueen tulee olla mahdollisimman leveä molemmin puolin Lohijokea (suositus 50 m). Suoja-alueen toimivuuden varmistamiseksi alueella tulee välttää kaikki metsätaloustoimenpiteet ja raskaan kaluston käyttö sekä rakennus- että toiminta-aikana. Hankkeeseen liittyvässä suunnittelutarveratkaisun tiestön rakentamissuunnitelmassa suojakaistan leveydeksi on mainittu 50 m, joka on hyvä. Tiestön rakentamissuunnitelmassa on mainittu, ettei suojavähyhykkeelle rakenneta tietä. Kuitenkin asemapiirroksessa ja kaavaehdotuksessa on merkitty tieyhteys Lohijoen yli ja kaavakarttaehdotuksessa lukee *"Lohijoen yli voidaan rakentaa yksi maksimissaan 4,5 m levyinen huoltotie"*. Vireillä olevassa kaavaehdotuksessa ja suunnittelutarveratkaisussa on siis ristiriita tien suhteen. Mikäli Lohijoen yli on tarpeen rakentaa, tieyhteys tulee varmistaa, ettei tierummusta muodostu vaellusestettä lohikaloille. Mahdollisen tien rakentamisaikaiset vesistövaikutukset on minimoitava ja tien rakentamismateriaaleiksi valittava mahdollisimman vähän eroosioherkkiä aineksia. Rakentaminen tulee toteuttaa mahdollisimman vähävetiseen aikaan ja niin ettei vaelluskalojen kutu häiriinny.

Luonnonsuojelu

Suunnittelualueen luontoarvot on selvitetty pääosin asianmukaisesti ja luonnosvaiheessa esitetyt lisäselvitykset on toteutettu ja huomioitu kaavaehdotuksessa. Kaavaselostuksesta saa hyvän käsityksen alueen nykytilasta ja kaavan vaikutuksista luontoarvoihin. Luontoselvityksissä havaitut erityiskohteet on huomioitu kaavassa asianmukaisesti kaavamerkinnällä luo tai luo-6. Luo-alueen kaavamääräystä on syytä tarkentaa niin, että kaavamerkinnästä on tulkittavissa alueilla esiintyvän tai mahdollisesti esiintyvän Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joita ei saa luonnonsuojelulain 78 §:n perusteella hävittää tai heikentää.

Kaavan mukainen teollinen aurinkovoimala hävittää tai heikentää alueen metsäisen pesimälinnuston elinympäristöjä. Pöllöjen osalta selvitykset on

30.9.2024

tehty epäsojivina ajankohtina, eikä niiden pohjalta voi täysin arvioida kaavan vaikutuksia. Alueen lajisto on selvitysten perusteella kuitenkin tavanomaista, eikä alueelta ollut rajattavissa erityisen arvokkaita lintujen elinympäristöjä.

Yhteismetsän puiston Natura-alue on sisällytetty kaava-alueeseen ja merkitty suojelu- ja Natura-alueena, mikä selkeyttää kaavan tarkastelua. Hankkeen vaikutuksia alueeseen on arvioitu Natura-arvioinnin tarveharkinnassa. Arvioinnin perusteella luonnonsuojelulain 65§:n mukaiselle Natura-arvioinnille ei ole tarvetta. Arviointi on kuitenkin hyvin pintapuolinen, eikä siinä juuri käsitellä hankkeen vaikutuksia vanhan metsän lajistoon. Boreaalisten luonnonmetsien lajistoon kuuluu muukin kuin lomakkeessa esitetty lajisto. Alueelta on tehty vuonna 2003 havaintoja vanhojen metsien sammal- ja jäkälälajistosta. Nykyiselläänkin vanhan metsän lajisto on hyvin eristyksissä, sillä Natura-alue on nuorien metsien ympäröimä. Natura-alueen ympärille ja Lohijoen reunoille määritettyjen suojavyöhykkeiden on arvioitu säilyttävän viheryhteyden aurinkovoiman itäpuolisille alueille. Arvioinnissa ei kuitenkaan tarkastella, onko suojavyöhykkeen leveys ja sen ekologinen tila riittävä alueellisen kytkeytyvyyden säilyttämiseksi. On selvää, että Natura-alueen ja Lohijoen suojavyöhykkeet koostuvat pääosin nuorista metsistä, jotka toimivat heikosti vanhojen metsien lajiston kulkuyhteytenä. Kuten arvioinnissakin esitetään, ovat metsien pirstoutuminen ja kytkeytyneisyyden väheneminen luonnonmetsälaikkujen välillä eräitä suurimpia uhkia boreaalisille luonnonmetsille. Arvioinnin epävarmuustekijöiden arvioidaan olevan pieniä, vaikka tiedot Natura-alueen lajistosta ovat osittain vanhoja. Tietolomake on päivitetty vuonna 2018, mutta tällöin ei ole tehty uusia inventointeja. Arvioinnissa esitetyt tietolomaketiedot alueen lintulajeista ovat peräisin vuonna 1998 tehdystä selvityksestä ja luontotyyppi ja puustotiedot vuoden 2005 selvityksestä. Arvioinnissa esitetään alueelta olevan luontokartoitustietoa hankkeeseen liittyvästä selvityksestä vuodelta 2023. Selvityksiä täydennettiin myös vuonna 2024. Alueelta on selvitetty luontotyyppit sekä lepakko- ja linnustoarvot. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tarveharkinnassa ei ole riittävän perustellusti osoitettu, että kaavaratkaisu ei merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, ja sitä on täydennettävä.

Kaava-alueelta tehtiin selvityksissä havaintoja aikuisista kirjoverkkoperhosista ja niille soveltuvista elinympäristöistä eli mahdollisista lisääntymispaikoista. Nämä maitikkaa kasvavat valoisat teiden reunat on rajattu luo-merkinnällä. Selostuksessa on esitetty, että osayleiskaavan yleismääräyksissä on annettu määräys kirjoverkkoperhosen elinympäristöjen yksityiskohtaisemmasta selvittämisestä aurinkovoiman rakentamisen yhteydessä. Tätä yleismääräystä ei ole kaavaehdotuksessa. Yleismääräys tulee sisällyttää kaavaan.

Kaava-alueelta tehtiin selvityksissä havaintoja viitasammakon kutuääntelystä, eli alueella sijaitsee viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Natura-alueen vieressä havaittu lisääntymis- ja levähdyspaikka on rajattu luo-merkinnällä. Selvityksen mukaan kaava-

30.9.2024

alueella havaittiin myös metsäojia, jotka saattavat olla potentiaalisia lisääntymisalueita, mutta joista ei mahdollisesti olosuhteiden takia havaittu viitasammakoita. Selostuksessa esitetään, että nykyiset suoalueille sijoittuvat ojat pääosin säilytetään ja suoalueiden vesipinta vakioidaan siten, että viitasammakoiden on mahdollista oleskella myös voimala-alueella. Viitasammakon elinympäristön ja aurinkovoimalan yhteensovittamisessa lähtökohtana tulee olla, että viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei heikennetä tai hävitetä luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n vastaisesti.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen lausunto

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri vastuualueella ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäytön asiantuntija Suvi Karppinen ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Tiedoksi

Etelä-Karjalan museo
Topi Suomalainen, Etelä-Karjalan liitto
Imatran seudun ympäristötoimi

Tämä asiakirja KASELY/536/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/536/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Karppinen Suvi 30.09.2024 11:16

Hyväksyjä Perttola Pertti 30.09.2024 11:16